

התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר ... דיחזור הכשר ויקבלנו ... דקאי זר בראי ... 2.....
- ב. הולכה שלא ברנל פסולה אלמא לא אפשר לתקונה 2.....
- ג. נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר..... 4.....
- ד. במה דברים אמורים כשיצא לחוץ אבל נכנס לפנים פסול..... 4.....
- ה. היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו ... פסולה..... 5.....
- ו. הוליכו זר והחזירו כהן וחזר והוליכו ... פסול ... לא אפשר לתקונה הוליכו כהן והחזירו וחזר והוליכו זר ... פסול..... 5.....
- הדרן עלך כל הזבחים..... 6.....
- פרק שני כל הזבחים 6.....
- א. כל הזבחים שקבלו דמן זר אונן..... 6.....
- ב. טבול יום 8.....
- ג. ומחוסר כפורים 9.....
- ד. ומחוסר בגדים..... 11.....
- ה. שלא רחץ ידים ורגלים..... 12.....
- ו. ערל 12.....
- ז. טמא 13.....
- ח. יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו פסל 13.....
- ט. קבל בשמאל פסל 13.....
- י. בעל מום שאוכל אם עבר חילל..... 14.....

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

דף טו.

א. קבל הכשר ונתן לפסול יחזיר לכשר ... דיחזור הכשר ויקבלנו ... דקאי זר בראי ...

כל הזבחים¹ שקיבל דמם אחד מן הפסולין לעבודה, או שהוליד את הדם למזבח, או שזרקו למזבח כהלכתו², נפסל הזבח³ כמבואר להלן במשנה.

קיבל הכשר ונתן לפסול ולא הלך בו הפסול אלא עמד במקומו, כבר התבאר לעיל דף יד. שיחזיר לכשר, ואפילו לכתחילה רשאי לעשות כן⁴.

קיבל הפסול⁵, אם נשאר דם הנפש חוזר הכשר ומקבל ומוליד וזורק, שאין הפסולין לעבודה עושין הדם הנשאר שירים

ב. הולכה שלא ברגל פסולה אלמא לא אפשר לתקונה

¹ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כו
² ומ"ש רבינו כהלכתו נראה דה"ק אפילו אם זרקו כהלכתו נפסל הזבח, ויותר נראה לומר דדוקא זרקו כהלכתו פסל אבל זרקו שלא כהלכתו לא פסל דלא חשיבא זריקה. כס"מ וכ"כ בהר המוריה שזרקו שלא כהלכתו לא נפסל הזבח

³ נראה מדברים אלו דדוקא בקבלה והולכה וזריקה אם נעשה אחת מכל אלו ע"י אחד מן הפסולין נפסל הזבח אך בהולכת איברים לכבש לא נפסל הזבח אף דלמצוה צריך כהן כשר וכמ"ש הלכה כ"ב. אך קשה מההיא דפ"ק זבחים (דף י"ד) דפריך והרי הולכת איברים לכבש דעבודה שאפשר לבטלה היא ופסולה כזר דכתיב והקריב הכהן את הכל המזבחה ואמר מר זו הולכה לכבש ומשמע התם דמדמינן הולכת איברים להולכת דם לענין פסול. מל"מ שם. אפ"ל דרבינו דמיירי בפסול הזבח ואילו בהולכת איברים לכבש הזבח לא נפסל כיון דהקטרה לא מעכב, ועוד י"ל דהא שמאל כשר בהולכת איברים לכבש וי"ל דה"ה שאר פסולין כמו שיכור ואונן (עיין זבחים כ"ד ב') ורבינו כולל כאן כל פסולי עבודה לכן נקט הולכת דם אי נמי י"ל דבהולכת איברים לכבש מהני בה תקנה להחזירה לאחוריו ועוד י"ל כיון דלא מעכבא כפרה אינו פסול רק לכתחלה ולא בדיעבד. הר המוריה שם.

⁴ שלא הוליכו כלל אלא מעשה איצטבא בלבד הוא דעבד. הר המוריה שם
⁵ רמב"ם שם הלכה כח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר לעיל דף יד: שמארבע העבודות הנעשות בזבח היא הולכת הדם אחר קבלתו, והולכה שלא⁶ ברגל אינה הולכה, לפיכך כהן⁷ שקיבל את הדם ועמד במקומו וזרקו למזבח נפסל הזבח. ואינו מועיל לקבל דם אחר ולהוליכו ברגל⁸. אולם אם אפשר לתקנה יחזור לאחוריה ויחזור ולהוליך ברגל⁹.

אולם דם¹⁰ שהוליכו הפסול לעבודה והחזירו לכשר והוליכו, נפסל הזבח, שהרי אי אפשר לתקן דבר זה¹¹ כיון דנעשית מתחילה הולכה ברגל על ידי זר¹².

וכבר התבאר לעיל דף ד. שי"א שצריך הלוחך ואפילו שוחט בצד המזבח אינו יכול לעמוד במקומו ולזרוק הדם אלא צריך להלך מעט, ולזרוק כדי לקיים מצות הולכה.

⁶ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כג

⁷ בספרי רבינו הגרסא כהן גדול ועיין מעשה רקח ועוד אחרונים שכתבו שהוא ט"ס. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ב שכתב רק אורחא דמילתא נקיט דהכה"ג מתנהג ברמה וההילוך קשה עליו. ו

⁸ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ב

⁹ תורת הקדשים ט. אות ו ועיין באריכות בזבח תודה שם.

¹⁰ רמב"ם שם הלכה כז

¹¹ פסק כמ"ד לא אפשר לתקונה משום דרבי יוחנן קאי כוותיה ופסק נמי כרבא. כס"מ שם. אולם עיין בלח"מ שכתב ואינו כן דהיא דר"י אינו ענין לכאן דהתם לית הלכתא כוותיה דאמר דהולכה שלא ברגל אינו יכול לחזור לעשותה ברגל ובהא איתותב עולא ולית הלכתא כוותיה וכ"כ רבינו ז"ל בפ"ג מהלכות אלו והרב בעל כ"מ ז"ל בעצמו כתב שם כן אלא הכא הוא ההולכה של פסול שזה א"א לתקן ודברים חלוקים הם. עכ"ל ולכאורה אפשר ליישב שמר' יוחנן ילפי' דפסול אי אפשר לתקנו אע"ג דלענין הולכה ברגל לא קיי"ל כוותיה. ועיין הר המוריה ומעשה רקח. ועיין חי' הגר"ח שם פ"ג ה"ט דקיי"ל דאפשר לתקוני, וכדמסיק הגמ' להך מ"ד דאי אפשר לתקוני בתיובתא, וגבי זר פסק הרמב"ם בפ"א שם הל' כ"ז דאי אפשר לתקוני, ובאמת שכן הוא מוכרח מהגמ' דלא מייתי על דין זר שום תיובתא מהנך משניות דמייתי מעיקרא על הולכה שלא ברגל, ובעל כרחך דחלוקין הם דזר יוכל להיות דאי אפשר לתקוני, והולכה שלא ברגל אפשר לתקוני. ובאמת שכן היא הסברא פשוטה, דהולכה ברגל בזר דהויה הולכה, א"כ הא נעשית שום עבודה בפסול, משא"כ הולכה שלא ברגל, כיון דלא שמה הולכה, א"כ הא עדיין לא נעשית שום עבודה כלל, אלא דגרם שתבטל ההולכה, כיון דהקריבו אצל המזבח, וע"כ שפיר מחלקינן, דהיכא דהוליך זר הרי נעשית עבודת ההולכה בפסלות, ונעשה בה דבר הפוסלה, וכדקיי"ל דזר מחלל עבודה, וע"כ אי אפשר לתקוני, משא"כ בהולכה שלא ברגל, דלא חשיבא הולכה כלל, וא"כ הא לית בה עדיין שום דבר הפוסלה, אלא דגרם שלא יוכל לעשות בה עבודת הולכה, וע"כ מאחר שחזר והרחיקה, דהשתא תוכל להעשות בה עבודת ההולכה, שפיר מהני התיקון.

¹² תורת הקדשים ט. אות ו ועיין באריכות בזבח תודה שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

ואם לא הוליד הדם ברגל אלא זרקו בלא הולכת רגל נפסל הזבח. וי"א¹³ שאינו צריך, והולכה אפשר לבטלה, ואינו פסול אלא אם עמד ברחוק מהמזבח וזרקו משם¹⁴.

ג. נשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר

כבר התבאר במסכת יומא דף מה: שדם שהיטת הקרבנות שקיבלו בכלי כדינו¹⁵, ונשפך מן הכלי על הרצפה ואספו כשר, אבל אם נשפך מצואר הבהמה על הרצפה, ואספו ונתנו לכלי השרת נפסל הזבח.

ד. במה דברים אמורים כשיצא לחוץ אבל נכנס לפני פסול

וי"א¹⁶ שכיון שהולכה שלא ברגל אינה הולכה, לפיכך אין המחשבה פוסלת בה, והמהלך במקום שאינו צריך הרי זו הולכה והמחשבה פוסלת בה.

כיצד קבל הדם והוא עומד במקומו ופשט ידו לזורקו על המזבח, וחשב בעת שפשט ידו בדם אין המחשבה פוסלת בה.

¹³ במל"מ שם כתב להוכיח כן מתוס' בפ"ק דזבחים (דף י"ג) ד"ה אתה אומר כתבו דהולכה אפשר לבטלה וכן כתב רש"י ז"ל שם וכן כתבו התוס' בפ"ב דיומא (דף כ"ז) ד"ה והקריבו ובפ"ק דהגיגה (דף י"א), ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ו' דכתב להוכיח שאף דעת הרמב"ם כן, וזה שכתב כאן דשלא ברגל אינה הולכה זהו כשצריך הולכה. וכן דייק במעשה רחש שם לדייק בדברי הרמב"ם.

¹⁴ יש מי שמסתפק אם שחט רחוק מהמזבח והוליד הדם ברגל עד חצי הדרך ובשם עמד וזרק מרחוק, מי אמרינן הא קיים הולכה ברגל, או דילמא דצריך להוליד עד המזבח ברגל. ונראה דלא מהני ופסול (מ"מ). ולפ"ז אם במחצה הדרך מסר לזר והוליד הזר עד המזבח והחזירו לכהן והוליד הכהן, אין תועלת מפני שכבר נפסל ולענ"ד אינו כן, דא"כ אם עמד כפסיעה מקיר המזבח וזרק הדם נפסלנו וצריך לפ"ז להתקרב ממש לקיר המזבח וזה לא שמענו, וכל כי האי ה"ל לפרש. וכיון דפסיעה אחת מן המזבח כשר א"כ כמה פסיעות ג"כ דאיזה שיעור תתן, וכיון שקיים מצות הולכה ברגל דיו, דהולכה ילפינן ריש זבחים מוהקריבו זו קבלת הדם ואפקיה רחמנא בלשון הולכה למימרא דלא תיפוק מכלל קבלה ע"ש, וכיון שקיים הולכה ברגל מה לנו אם זרק מרחוק על המזבח. ועוד ראייה מהא דפריך שם מנותנו לחבירו וחבירו לחבירו דאין בזה הולכה ומתריץ דניידי פורתא ע"ש, ובוודאי יש מי שלא נד פורתא דאטו העמידו משניהם על זה, אלא וודאי כדאמרן, ולפ"ז גם כשמסר לזר באמצע הדרך והוליד הזר ואח"כ החזירו לכהן והולכו למזבח כשר (כנלע"ד וצ"ע לדינא). ערוך השולחן העתיד

הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ט

¹⁵ רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק א הלכה כה

¹⁶ רמב"ם שם פרק יג הלכה ט

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אבל אם קבל הדם בפנים כלומר קרוב למזבח, ולא הלך בו לגבי המזבח אלא הלך בו והוציאו לחוץ כלומר להתרחק מהמזבח, וחשב בשעת הלוכו לחוץ כשמתרחק מהמזבח במחשבת הזמן וכיוצא בה, הרי זו פוסלת. וי"א¹⁷ שאינה פוסלת. ולכו"ע כשהולך ומתקרב למזבח מחשבה פוסלת בה¹⁸.

ה. היה מזה ונקטעה ידו של מזה עד שלא הגיע דם לאויר המזבח מהו ... פסולה

היה מזה¹⁹ ונקטעה ידו של מזה קודם שיגיע דם לאויר המזבח, לא עלתה לו הזייה.

ו. הו"ליכו זר והחזירו כהן וחזר והו"ליכו ... פסול ... לא אפשר לתקונה הו"ליכו כהן והחזירו וחזר והו"ליכו זר ... פסול

דם²⁰ שהו"ליכו הפסול לעבודה והחזירו לבשר והו"ליכו, או שהו"ליכו הכהן תחילה והחזירו ונתנו לפסול והו"ליכו, הואיל והו"ליכו הפסול בין בתחילה בין בסוף נפסל הזבח, שהרי אי אפשר לתקן דבר זה. , אך אם הו"ליכו באמצע

¹⁷ השנות הראב"ד מדמשני הגמ' דמיירי כגון שנתן כלפי חוץ, הרי להדיא דכלפי חוץ לא חשיבא הולכה, ואיך פסק הרמב"ם דהויא הולכה ועיין חי' הגר"ח שם ששיטת הרמב"ם דהולכה לצד חוץ חשיבא הולכה, ולא תקשי עליה מהא דמשני הגמ' דאיירי שנתן כלפי חוץ, דהתם הא איירינן בהולכה שלא ברגל, דלא חשיבא הולכה כלל, ובעל כרחך צ"ל דמאן דס"ל דגם הולכה שלא ברגל אי אפשר לתקוני הוא משום דכיון דבא הדם למזבח נתבטלה עבודת הולכה, וא"כ הרי לא שייך זאת רק בהו"ליכו כלפי פנים, דנתקרב הדם אל המזבח, ומיעט בהולכתו, משא"כ בהו"ליכו כלפי חוץ, דלא נתקרב הדם להמזבח, ואדרבה רחקו מהמזבח, ואין כאן ביטול עבודת הולכה, א"כ ממילא דליכא בזה שום חסרון כלל מההולכה שלא ברגל שעשה, וזהו דמשני הגמ' דאיירי שהחזיר הדם כלפי חוץ, משא"כ הרמב"ם דאיירי בהולכה ברגל, ולענין לפסול במחשבה, וא"כ הא הויא עבודת הולכה ממש, ובה לא מהלקינן כלל בין לצד חוץ בין לצד פנים, סוף סוף דין מעשה הולכה בה, והמחשבה פוסלת בה, ושפיר פסק הרמב"ם דהולכה לצד חוץ חשיבא הולכה.

¹⁸ זבח תודה שם ט: ובתורת הקדשים ח

¹⁹ רמב"ם שם פרק ב הלכה ז

²⁰ רמב"ם שם פרק א הלכה כז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרה היומי

מסכת זבחים

כלומר כשמסר לזר באמצע הדרך והוליד הזר ואח"כ החזירו לכהן והולידו למזבח יש מסתפקים להבשיר²¹.

הדרן עלך כל הזבחים

פרק שני כל הזבחים

א. כל הזבחים שקבלו דמן זר אונן

כבר התבאר במסכת יומא דף מט. ולעיל דף יד. שהזר²², בעל מום, האונן, השכור, כל אלו פסולין לעבודה במקדש ואם עבדו חללו. ובכלל זה הולכת הדם שנאמר (ויקרא א פסוק ה) וְשָׁחַט אֶת בֶּן הַבֶּקֶר לְפָנָי ה' וְהִקְרִיבוּ בְּנֵי אֶהְרֹן וְגו', מקבלה ואילך מצות כהונה, והולכת אברים למזבח²³ שנאמר באיברים (שם פסוק יג) וְהִקְרִיב הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּלֶל וְהִקְטִיר הַמִּזְבֵּחַ זֶה הוּלַכְתָּ אֵיבָרִים לְכַבֵּשׁ.

²¹ כנלע"ד וצ"ע לדינא. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קכד סעיף ט, ולכאורה יש להוכיח כן מדכתב הרמב"ם בתחילה ובסוף ולא כתב סתם והולידו הפסול.

²² רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה טו ושם מנה כל הפסולין לעבודה שמונה עשר "ואלו הן: העובד ע"ז, הזר, בעל מום, הערל, הטמא, טבול יום, מחוסר כפורים, האונן, השכור, מחוסר בגדים, יתר בגדים, פרום בגדים, פרוע ראש, שלא רחץ ידים ורגלים, היושב, מי שיש בין ידו ובין הכלי דבר הוצץ, מי שיש בין רגלו ובין הארץ דבר הוצץ, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה ואם עבדו חללו, הוצץ מפרוע ראש וקרוע בגדים והשוחט לע"ז בשוגג, שאם עבדו עבודתן כשירה".

²³ שם הלכה ו אך הולכת עצים למזבח כשירה בזרים, הולכת איברים היא שצריכה כהונה ולא הולכת עצים. וכן שחיטת הקדשים כשירה בזרים אפילו קדשי קדשים, בין קדשי יחיד בין קדשי צבור, וכן ההפשט והניתוח

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

זר – אזהרת זרות²⁴ ממה שנאמר (במדבר יח פסוק ד) וְזָר לֹא יִקְרַב אֵלֵיכֶם, אי זהו זר כל שאינו מזרע אהרן הזכרים שנאמר (ויקרא שם פסוק ח) וְעָרְכוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן הַכֹּהֲנִים, בני אהרן ולא בנות אהרן. לפיכך כל מי שאינו מזרע אהרן הזכרים, ועבד, עבודתו בביהמ"ק פסולה. אולם שחיטה הפשט ונתוח, בין בקרבן עבור או יחיד, וכמו כן הולכת עצים למזבח, והדלקת נרות, כשרות בזרים אפילו לכתחילה לרמב"ם, ולראב"ד הדלקת נרות רק בדיעבד כשר בזר. ולתוס' (קרושין עו:): לכתחילה לא ישחטו רק מיוחסין²⁵.

אונן – כל כהן שמת לו א' מז' הקרובים שחייב להתאבל עליהם, ביום המית' אף אחר הקבורה הרי הוא אונן דאורייתא, ואם עבד עבודתו פסולה. מלבד הכהן הגדול שמותר לעבוד כשהוא אונן, אבל בין כה"ג או כהן הדיוט אסור לאכול אז בקדשים, וגם כן אינו חולק כדי לאכול לערב. אולם בלילה שאחר יום המיתה אפילו לא נקבר המת עדיין או שכבר נקבר, וכמו כן בימים שאחר יום המיתה כשלא נקבר עדיין, הוא רק אונן מדרבנן, ואינו מקריב ואינו אוכל מדבריהם²⁶.

²⁴ ויש גם חיוב מיתה בעבודת הזר ואינו חייב אלא על עבודה תמה לא על עבודה שיש אחריה עבודה, ואין הזר חייב מיתה אלא על ארבע עבודות בלבד, על הזריקה ועל ההקטרה ועל ניסוך המים בחג ועל ניסוך היין תמיד. שם הלכה ב

²⁵ חומר בקודש פ"א אות ב

²⁶ חומר בקודש שם טז וזבח תודה ט: ד"ה האונן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

השכור – כל כהן הכשר לעבודה²⁷ אם שתה יין²⁸ אסור לו להכנס מן המזבח ולפנים, ואם נכנס ועבד עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים²⁹ שנאמר ולא תמותו.

ב. טבול יום

כבר התבאר במסכת סנהדרין דף פא: – פג. שכהן טמא³⁰ בין טמא מת בין טמא שריץ³¹ שעבד בעבודה מעבודת המקדש³² חילל עבודתו ובאזהרה הוא וחייב מלקות.

ואפילו טמא שטבל³³, וצריך להמתין לצאת הכוכבים³⁴ כדי ליטהר, ועבד קודם שיעריב שמשו עבודתו פסולה, שנאמר (ויקרא כא פסוק ו) וְלֹא יִחַלְלוּ שֵׁם אֱלֹהֵיהֶם מִפִּי הַשְּׁמוּעָה לַמָּדוּ שֶׁזוּ אֶזְהָרָה לְטַבּוּל יוֹם שֶׁעֲבַד שְׁעֵדִיין טַמְא³⁵ הוא שנאמר (שם פרק כב פסוק ז) וְבֵן הַשְּׁמֵשׁ וְיִטְהַר מִכֻּלֵּי שְׁעֵדִיין לֹא טָהַר.

²⁷ לאפוקי חללים ובעלי מומים כדא"י בתו"כ בסדר שמיני (אחר מכילתא דמלואים) פרשה א'. הר המוריה הלכות ביאת המקדש פרק א הלכה א

²⁸ רמב"ם שם פרק א הלכה א והוא ששתה רביעית יין חי בבת אחת מיין שעברו עליו מ' יום, אבל אם שתה פחות מרביעית יין, או שתה רביעית והפסיק בה, או מזגה במים, או ששתה יין מגיתו בתוך מ' אפילו יתר מרביעית פטור ואינו מחלל עבודה, ועיין אלה מצוות ל"ת עג שאם היה שכור משאר משקין המשכרין כל שנתבלבלה דעתו לוקה ואע"פ שאסור להכנס למקדש מ"מ אינו חייב מיתה, ואם עבד אע"ג שלוקה עבודתו כשרה שאין חייבין מיתה אלא על היין בשעת עבודה ואין מחלל עבודה אלא שכור מן הייןודעת הרמב"ן ושרשי" עה"ת שאין שכור משאר משקין אסור מן התורה אלא איסורו הוא מדברי חכמים

וכן כל אדם אפילו ישראל, אסור לכנוס מתחלת עזרת ישראל ולפנים כשהוא שתוי (והיינו כשיכול עדיין לדבר לפני המלך בלי נמנום וכעירובין סד.). וכ"ש כשהוא שכור, או כשהוא פרוע ראש דרך ניוול, או קרוע בגדי, רק שאינו לוקה על זה. וכשלא גדל שערו כל כך דרך ניוול מותר לכנוס לעזרת ישראל. שתה רביעית יין, והיה בו מעט מים, או שאח"כ ישן מעט או הלך כדי מיל, כבר פג יינו, אז לרמב"ם מותר לעבוד, ולראב"ד אסור עד שיסור יינו מכל וכל. תפארת ישראל חומר בקודש פרק א אות טו

²⁹ חיוב מיתה בעבודה תמה כזר. משנה למלך שם פ"ט ה"י חזו"א קדשים מס' הוריות סי' טו ס"ק כג

³⁰ רמב"ם ביאת המקדש פ"ד ה"א ועיין מנחת חינוך רסה אות ג

³¹ ליקומי הלכות זבחים כב ע"ב יד ע"א בדפו"י) בתורת הקדשים אות ט ובזבח תודה ד"ה ונקטינן ואם כבר טבל וצריך רק הערב שמש בשביל ליטהר חייב משום לאו דלא יחללו ל"ת עו

³² וה"ה בבמה גדולה עיין ברדב"ז שם

³³ רמב"ם ביאת המקדש פ"ד ה"ד

³⁴ ומה שצריך להמתין לצה"כ נראה דהוא מדינא ולא מספק דבין השמשות כשאר דינים שצריכים לילה (ספיקא דיומא) דרש"י ברכות דף ב א' ד"ה משעת וכו' כתב דהוא נמר ביאת שמש כדיליף לקמן דתליא בגמר ביאת שמש משמע דאינו מספק אלא דהכי ילפי' וכ"מ נמי בתוד"ה דילמא שם ב ב' שו"ר שכ"כ להדיא בראש יוסף התם בסוגיא

³⁵ "לפי שהוא כשני למומאה עד שיעריב שמשו, שכן פירשו זכרונם לברכה [ויקרא י"א, ל"ב] במים יובא וטמא עד הערב וטהר, הכתוב קרא לטבול יום טמא אע"פ שטבל עד שיעריב שמשו, אבל מכל מקום אינו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אחד טבול³⁶ יום מטומאה חמורה כגון שטבל מטומאת מת וזיבות וצרת, או מטומאה קלה כגון טומאת שריץ וכיוצא בה, טעון הערב שמש.

ובארבע³⁷ עבודות שהזר חייב עליהם, דהיינו עבודה תמה ולא על עבודה שיש אחריה עבודה והם ארבע עבודות בלבד הזריקה ההקטרה ניסוך המים בחג ועל ניסוך היין תמיד. חייב גם מיתה בידי שמים על עבודתו³⁸, אע"פ שלא שהה שם שנאמר (ויקרא כב פסוק ב) וַיִּזְזְרוּ מִקֶּדְשֵׁי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא יִחַלְלוּ אֶת שֵׁם קִדְשֵׁי ה' זֶה אֲזַהֶרָה לְעוֹבֵד בַּטּוֹמֵאָה וְלַחֲלֹן הוּא אֹמֵר (שם פסוק ט) וַמָּתוּ בּוֹ כִּי יִחַלְּלוּ מֵה חִלּוֹל הַאֲמֹר שֵׁם חֵיִב מִיְּתָה בִּיְדֵי שָׁמַיִם, אִף כֹּאן מִיְּתָה בִּיְדֵי שָׁמַיִם וְכֹל לֹא שְׁחֵיבִין עֲלֵינוּ מִיְּתָה בִּיְדֵי שָׁמַיִם לֹקִין עֲלֵינוּ.

ג. זמחוסר כפורים

עוד התבאר שם שיש מן הטמאים שצריכים³⁹ להביא קרבן לטהרתם ומחוסר כיפורים דהיינו שטבל והעריב שמשו רק לא הביא קרבן לטהרתו, ועבר,

טמא כמו שהיה קודם טבילה, כי מתחילה היה ראשון לטומאה ואחר הטבילה נקרא שני לטומאה" (חינוך רסה)

³⁶ חינוך מצוה רסה

³⁷ רמב"ם שם פ"ט ה"י וה"ב

³⁸ וצע"ק לשון המנחת חינוך שכתב שם באות ד "ודע דטבול יום ששימש אינו חייב מיתה בידי שמים אלא בארבע עבודות שהזר חייב עליהם, אבל שאר עבודות אף שהם פסולים אינם במיתה אלא באזהרה וחייב מלקות, כן הוא בר"מ כאן פ"ט ה"י" ואמאי כתב בטבול יום הא זה שייך בכל טמא כמבוא ברמב"ם שם ³⁹ רמב"ם ביאת המקדש פ"ד ה"ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אע"פ שעבודתו פסולה וחילול, ה"ז פטור⁴⁰. וי"א⁴¹ שחייב מלקות⁴² ומיתה⁴³ בידי שמים.

ומניין שעבודתו⁴⁴ פסולה שנאמר (ויקרא יב פסוק יח) וְכַפֵּר עָלֶיךָ הַפֶּה וְטָהַר מִכָּל שְׂעֵדֵיין לא נגמרה טהרתה והוא הדין לכל מחוסרי כיפורים

והיאך אפשר לו⁴⁵ לעבוד ולהתחייב רק על העבודה שהרי חייב כרת על ביאת מקדש בטומאה, ואיך אפשר שלא ישהה עד שלא יתחייב כרת אלא מיתה בידי שמים בלבד י"ל⁴⁶ ששיך בכגון שעשה בית יד ארוכה לצינורא שהוא מזלג, להפוך הקרבנות בידו,

⁴⁰ במפרשים הבינו שכוונתו פטור ממיתה ומלקות עיין בכסף משנה ומעשה רוקח ומרכבת המשנה ושאר מפרשים ולהכי הקשו מסנהדרין פי"ט ה"ב שמנה מחוסר כיפורים בכלל הלוקים אמנם עיין באבן האזל כאן שכתב דכוונת הרמב"ם פטור ממיתה בידי שמים אבל מלקות לעולם חייב ולהכי הזכירו בפ"ט דסנהדרין ואע"ג ששם כתבו בכלל "כל מהוייבין מיתה בידי שמים שהן בלא תעשה ויש בהן מעשה שלוקין עליהן" כוונתו שהוא לאו שיש בו מיתה דהיינו בטבול יום אבל לא שמחוסר כיפורים עצמו מקבל המיתה ועיי"ש מקורו של הרמב"ם

⁴¹ השגת הראב"ד שם וז"ל הראב"ד שם "והא אמרינן במכות עוד טומאתו בו לרבות מחוסר כיפורים ועוד מבהונות של מצורע דאמרינן בזבחים עשה שיש בו כרת הוא וכל שכן בביאת כולו ועוד טהרה כתיב ביולדת מכלל דעד השתא טמאה היא ואמרינן בזבחים מחוסר כפורים דזב כזב דמי ובתוספתא דזבחים מונה אותו עם אותן שבמיתה" ובאמת כן הוא בסנהדרין פ"ג ע"ב דמחוסר כיפורים ששימש הוא במיתה, וכן כתב הר"מ עצמו הל' סנהדרין פי"ט ה"ב דחייב מיתה בידי שמים ולוקין, וגם הכסף משנה תמה על הר"מ דדבריו סותרים זה את זה, ועיין משנה למלך פ"ג מביאת המקדש הי"ט פלפול ארוך, ועיין במעשה רוקח שכתב דברמב"ם סנהדרין הוא ט"ס ובמקום מחוסר כיפורים צריך לגרום יתר בנדים ששימש ועיי"ש ובמרכה"מ מה שישב בדעת הרמב"ם וכן עיין בשו"ת הרדב"ז ח"ה סי' קו (אלף תעט) ועיין ערוך השולחן העתיד סי' לו סעי' יח – כ שחילק בין אכילת קדשים בטומאה שאפילו טומאת מחוסר כפורים אסורה מדאורייתא ויליף מקראי לבין ביאת מקדש ושימוש בטומאה שבהם בעינן כל טומאתו עליו ומחוסר כפורים לא חשיב כל טומאתו ולהכי אינו לוקה ואינו חייב מיתה ביד"ש ולכאורה אפ"ל שדעת הרמב"ם מדאיצטריך קרא לטבול יום ולא חשיב בכלל כל טמא ע"כ שכיון שנסתלקה טמאותו קצת הו"א שאינו חייב משום טמא ששימש ולהכי אתי לאו מיוחד לטבול יום בעצמו וא"כ דוקא במקום דאיתרבאי אבל מחוסר כיפורים דליכא קרא א"כ אינו בכלל טמא ששימש ועיין בחי' הגר"פ לרס"ג ח"ג עונש נח (פד – ג) שכתב כעין זה

⁴² ועיין ר"מ שם פי"ט הי"א דאם הכהן היה טבול יום ומחוסר כיפורים וטמא [ועבד] חייב על כל אחד ואחד, ועיין בהשגות הראב"ד ובכסף משנה שם ובמנחת חינוך שם אות ה לענין אין איסור חל על איסור

⁴³ ולפיכך מחוסר כיפורים לדעת הרמב"ם דאינו חייב מיתה בידי שמים אסורים להורגו ואין שייך בו בדין שאחיו הכהנים פוצעים את מוחו, כמבואר בגמרא סנהדרין פ"א ע"ב דהיכי דלאו בר קמלא הוא אסורים למקטליה. אך לדעת הראב"ד גם מחוסר כיפורים הוא חייב מיתה בידי שמים, ומבואר בגמרא שם פ"ג ע"ב דיליף מקרא וכפר עליה הכהן וטהרה, מכלל דקודם הוא טמא, א"כ הוא ג"כ בכלל טמא ששימש ורשאים אחיו הכהנים להורגו, (מנחת חינוך שם אות ד)

⁴⁴ שם הלכה ה

⁴⁵ השגת הראב"ד שם ה"ד

⁴⁶ וז"ל הראב"ד שם כיון שטבול יום שנכנס למקדש בכרת היכי משכחת לה טבול יום ששימש במיתה והא איכא נמי כרת בשביל ביאת מקדש ואיני מוצא אותו אלא בבמה אי נמי שעשה בית יד ארוכה לצינורא והיפך באיברים מבחוי"ז ועיין ערוך השולחן העתיד שם סי' לח סעי' יב דהכא ליכא למימר כמו שכתב הרמב"ם שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

והפך בו מבחוץ אבר על האש במזבח, וקירב שרפתו שכל קירוב עבודה הרי הוא כעבודה.

אם לקה על לאו זה, נפטר מחיוב המיתה בידי שמים⁴⁷.

ונוהגת מצוה⁴⁸ זו בכהנים הזכרים בזמן הבית, שהם הוזהרו על העבודה ולהזהר מהטומאה, ולא הכהנות⁴⁹.

ד. ומחוסר בגדים

עוד התבאר שם שכה"ג ששימש⁵⁰ בפחות משמנה בגדים, וכהן הדיוט בפחות מארבעה עם עבדו פסלו וחיללו עבודתם.

וחייבין מיתה בידי שמים כזר, וזה נקרא במשנה מחוסר בגדים, דכתיב: בפרשת תצוה (שמות כט פסוק ט) וְהִנֵּרְתָּ אֹתָם אֲבִנֵּט אֶהְרֵן וּבָנָיו וְגו' וְהִיָּתָה לָהֶם פְּהֵגָה לְחֻקַּת עוֹלָם וְגו', בזמן שבגדיהן עליהן כהונתן עליהם ובזמן שאין

ה"ג מהגמ' בשבועות יז (מובא בל"ת עה) דאיירי שנממא כשהוא בפנים ויצא בדרך הקצרה וביציאתו בדרך הילוכו היפך איברים שהרי הוא טבול יום וא"כ ע"כ שיצא לטבול אפילו אם נטמא בפנים (ואפילו אם טבל בפנים ע"כ שהה בטבילה) וא"כ בכניסתו שוב יהיה חייב על ביאת המקדש ועיין במנחת חינוך שם אות ב דלדעת הראב"ד דמחוסר כיפורים גם כן חייב מיתה בשימש, וסובר גם כן בפ"ג מביאת המקדש ה"ט דמחוסר כיפורים חייב כרת על ביאת מקדש לא כדעת הר"מ שם, א"כ בודאי לא משכחת לה דאם נכנס חייב כרת על הכניסה וסובר גם כן בפ"ג מביאת המקדש ה"ט דמחוסר כיפורים חייב כרת על ביאת מקדש לא כדעת הר"מ שם, א"כ בודאי לא משכחת לה דאם נכנס חייב כרת על הכניסה, ואם נממא שם הלא צריך ספירת שבעת ימים, על כן תירץ הראב"ד דמשכחת לה בבמה או שהיפך בצינורא מחוץ לעזרה, ועיין משנה למלך (הנ"ל) פלפול נעים ועיין בחי' החת"ס שבועות יז ע"א ד"ה ועיין בשבת שהביא מתוס' פ' במה מדליקין ד"ה ספק לטומאה (לד ע"ב ולה ע"א) ששיעור טבילה עם הסיפוג כדי הילוך חמישים אמה שהוא אחד ממאה עשרים בשעה בקירוב שהוא בערך חצי דקה (ע"פ חשבון אלפיים אמה למיל) וא"כ אפשר הכא דאיירי בנטמא במקדש וטבל בבגדיו (דקיי"ל נדה מערמת וטובלת בבגדיה) ולא נסתפג כלל והפך בצינורא ובתוך עבודתו העריב עליו השמש ובין הכל לא היה כשיעור שהייה ומ"מ חייב אעבודה שתחילתו היה קודם הערב שמש ועיין מרכבת המשנה שכתב שדוחק לאוקמי בכה"ג ולהכי אוקמי כגון שנכנס דרך גנין ועבד ולא שהה ועיין עוד באחינוז ח"א סי' כ אות ז וכה"ג סי' סט ד"ה והנה כת"ר פלפל וכו'

⁴⁷ ערוה"ש שם סי' לח סעי' ד דמ"ש מחייבי כריתות שלקו שנפטרו מידי כריתותם כדאיתא במכות כג ע"א וכ"כ בשו"ת אחיעזר ח"א – אה"ע סימן כ כמבואר בל"ת עה

⁴⁸ חינוך שם

⁴⁹ נראה כיון דבנות אהרן נתמעטו מעבודה כמבואר בקידושין ל"ו ע"א, ועיין תוס' שם ד"ה הקבלות, דמהללי עבודה, וכן הוא בר"מ פ"ט מביאת המקדש ה"א, א"כ הוי כמו זר וזר אינו חייב משום טומאה כמבואר בדברי הר"מ כאן. ועיין בספר פרשת דרכים דרך מצותיך וחלק ג' ד"ה עוד אני מסתפק] נסתפק אם כהנת חייבת מיתה כזר, ובאמת מלשון הר"מ כאן פ"א נראה דחייבת מיתה ג"כ ומהללת עבודה, (מנחת חינוך שם אות ח) ⁵⁰ ערוך השולחן העתיד הלכות כלי המקדש סימן לא סעיף ו – ז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

בגדיהן עליהן אין כהונתן עליהן לגבי עבודת המקדש והוי זרים, וכתיב: (במדבר א פסוק נא, ג פסוק י לח, יח פסוק ז) וְהָיָה הַקָּרֵב יוֹמֵת, ואפילו אם חסר בגד אחד מבגדיהם הוויין מחוסר בגדים.

וכשם שמחוסר בגדים חייב מיתה, וק"ו שמחלל העבודה, כמו כן ייתור בגדים דכל יתר כנטול דמי, כגון שלבש שני כתנות או שני אבנטים, או כהן הדיוט שלבש בגדי כה"ג ועבד עבודתו פסולה וחייב מיתה בידי שמים. ויתור בגדים מקרי אפילו בגד שלא מבגדי כהונה, ואפילו שלא במקום בגדי הכהונה.

ה. שלא רחץ ידיים ורגלים

עוד התבאר שם שמצות עשה⁵¹ לכהן העובד במקדש לקדש ידיו ורגליו ואח"כ יעבוד, שנאמר בפרשת כי תשא (שמות ל פסוק יט) וְרָחַצוּ אֶתְרֵן וּבְנֵי מִזְבְּחוֹ אֶת יְדֵיהֶם וְאֶת רַגְלֵיהֶם וְכַהֵן שְׁעַבְדוּ וְלֹא קִידַשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו שְׁחֵרֵת עֲבוֹדָתוֹ פֶּסוּלָה וְחַיִּיב מִיתָה בְיַדֵי שָׁמַיִם, שנאמר (שם פסוק כא), וְרָחַצוּ יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם וְלֹא יָמְתוּ בֵּין כַּהֲ"ג בֵּין כַּהֵן הַדְּיוֹט⁵². אבל המשמש בלא קידוש ידיים ורגלים אף על פי שהוא חייב מיתה, אינו לוקה מפני שהוא מצות עשה.

ו. ערל

⁵¹ ערוך השולחן העתיד שם סימן מא סעיף ט

⁵² ומניין שעבודתו פסולה, שנאמר: חוקת עולם לו ולזרעו, ובבגדי כהונה הוא אומר: חוקת עולם, מה מחוסר בגדים מחלל עבודה כמו שבארנו אף מי שלא רחץ ידיו ורגליו מחלל עבודה, עכ"ל. וזה שכתב שנאמר: חקת עולם, הוא טעות הדפוס וכצ"ל: חק עולם, ובבגדים כתיב: חקת עולם, וזהו בזבחים (יט, ב). ואין לשאול דא"כ ניליף גם מיתה ממחוסר בגדים ולא ליכתוב בכאן ולא ימותו, י"ל דצריך כי היכי דליהוי ג' כתובים הבאים כאחד ואין מלמדין על דינים אחרים כדאמרינן שם (כד, א), דמטעם זה ערל אונן יושב אינן כמיתה אלא באזהרה ע"ש, (תוס' שם יח, א ד"ה אתיא).

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



התנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

עוד התבאר שם הערל הרי⁵³ הוא כבן נכר שנאמר (יחזקאל מד פסוק ט) **כָּל בֶּן נֶכֶד עֶרְל לֵב וְעֶרְל בְּשָׂר לֹא יָבוֹא אֶל מִקְדָּשִׁי, לְפִיכֵךְ עֶרְל⁵⁴ שְׁעַבַד חִילֵל עֲבוּדָתוֹ וְלוֹקָה כְּזֹר שְׁעַבַד, וַיֵּא שְׁאִינוֹ לֹקָה⁵⁵, אֲבָל אִינוֹ חַיִּיב מִיתָה.**

ז. טמא

כבר התבאר לעיל.

ח. יושב עומד על גבי כלים על גבי בהמה על גבי רגלי חברו

פסל

עוד התבאר שם שכל העובד⁵⁶ והוא יושב חילל ועבודתו פסולה ואינו לוקה⁵⁷, מפני שאזהרה שלו מכלל עשה היא, וכן כל העוסק בעבודה מעבודת המקדש צריך שיהיה עומד על הרצפה, ואם היה דבר חוצץ בינו ובין הקרקע כגון שעמד על גבי כלים או בהמה או על רגלי חברו פסל, וכן אם היה דבר חוצץ בין ידו ובין הכלי שעובד בו פסל.

ט. קבל בשמאל פסל

⁵³ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ו הלכה ח

⁵⁴ תוס' ד"ה ערל וכו' ובהגיה ד' ב' ד"ה אדרבה יש וכו' ב' דיעות לרש"י מיירי בערל שמתו אחיו מחמת מילה ולר"ת מיירי במומר לערלות יעו"ש

⁵⁵ פירש"י והיינו אזהרה מדברי קבלה בעלמא ולא לקי עלה ורבינו שכתב שלוקה טעמו מדאמרינן בפ"ב דזבחים עד דאתא יחזקאל מנא לן ואסיקנא גמרא גמירי לה ואתא יחזקאל ואסמכיה אקרא וכיון דגמרא גמירי לה דלא יבא לשרת כי לקי לא משום אזהרה דדברי קבלה לקי אלא משום אזהרה דגמרא ועכ"ז רצה רבינו שיהא נרמז בתורה קצת ולפיכך כתב שהוא כזר. כס"מ שם

⁵⁶ רמב"ם שם פרק ה הלכה יז

⁵⁷ ובברכת הזבח זבחים דף כ"ג הניח בצ"ע אמאי לא ילקה משום זרות דומיא דערל שבפ"ו מהל' ביאת המקדש ה"ח. ואולם לפי מ"ש הכ"מ פ"ו מהלכות ביאת המקדש ה"ח מובא לעיל לק"מ. מרכה"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרה היומי

מסנת זבחים

כבר התבאר במסכת יומא דף מט. ולעיל דף יד. שמי שעבד בשמאלו⁵⁸, פסל וחילל עבודתו. ובכלל זה הולכת הדם ואין עבודה אלא בימין⁵⁹, ואם עבד בשמאל פסולה ואינו לוקה⁶⁰, קבל בימין ושמאל מסייעתו עבודתו כשירה, שהמסייע אין משגיחין עליו⁶¹.

י. בעל מום שאוכל אם עבד חילל

כבר התבאר במסכת סנהדרין שם שכל כהן⁶² שיש בו מום קבוע לא יכנס למקדש מן המזבח ולפנים, דהיינו בין המזבח לאולם, וכן על המזבח עצמו לא יעלה⁶³ ואם עבד במקדש⁶⁴ פסל וחילל עבודה, ולוקה אף על העבודה, שנאמר (ויקרא שם פסוק יח) אֲשֶׁר בו מום לא יִקָּרב מפי השמועה למדו⁶⁵

⁵⁸ רמב"ם הלכות ביאת המקדש פרק ט הלכה טו ושם מנה כל הפסולין לעבודה שמונה עשר "ואלו הן: העובד ע"ז, הזר, בעל מום, הערל, הטמא, טבול יום, מחוסר כפורים, האונן, השכור, מחוסר בגדים, יתר בגדים, פרום בגדים, פרוע ראש, שלא רחץ ידים ורגלים, היושב, מי שיש בין ידו ובין הכלי דבר הוצץ, מי שיש בין רגלו ובין הארץ דבר הוצץ, מי שעבד בשמאלו, כל אלו פסולין לעבודה ואם עבדו חללו, הוין מפרוע ראש וקרוע בגדים והשוחט לע"ז בשוגג, שאם עבדו עבודתו כשירה".

⁵⁹ ותו נלפע"ד דאף דבאיטר שעבד, ליכא לספקי באיזה יד יעבוד, דהרי בל"ז עבודתו פסולה דבעל מום הוא; עכ"פ גם בשולט בב' ידיו, אף דקיי"ל כרבנן דאברותי הוא, דאתחזקת בשמאל כבכורות מה: אפ"ה גם הוא בעבד בשמאל עבודתו פסולה, דאע"ג שנתחזקה השמאל, לא נקראת ימין והרי כל מקום שנאמר יד ואצבע אינו רק מה שנקרא ימין זבחים כד. חומר בקודש שם כב

⁶⁰ צ"ע מהא דכתב הרמב"ם בפרק ב' מהלכות פסולי המקדשין הלכה כ"ד האימורים ואברי העולות והקמצים וכו' בין בימין בין "בשמאל" הרי אלו כשרים עכ"ל, הרי הקמרת הקומץ דהוא אחד מד' עבודות במנחה כשר גם "בשמאל", והכא סתם דכל עבודה פסול בשמאל.

⁶¹ רמב"ם שם הלכה יח

⁶² רמב"ם ביאת המקדש פ"ו ה"א ומשנה למלך שם

⁶³ משנה למלך שם שעובר משום לאו דאך אל הפרוכת לא יבוא (ל"ת סט) ועיי"ש שהביא שדעת במנילת אסתר שלא נאסר משום לאו זה אלא רק כ"ב אמה שבין האולם והמזבח ובמזבח עצמו לא נאסר אבל מספר המצוות ל"ת סט שכתב "שהזהיר כהן בעל מום מהכנס להיכל בכללו. רוצה לומר המזבח ובין האולם והמזבח והאולם וההיכל" משמע שאף המזבח עצמו בכלל לאו זה

⁶⁴ ועיין זבחים טז ע"א שמוזהר גם שלא לעבוד בבמה ולכאורה גם שם מחלל עבודה

⁶⁵ וא"ת מה צורך ללמוד מפי השמועה שאזהרה זו לא יקרב לעבודה הרי מפורש הוא בכתוב אשר בו מום לא יקרב להקריב להם אלהיו ואפשר דה"ק מפי השמועה למדו שאזהרה זו לכל מין קרבן ולדם כדיליף לה מקרא בת"כ ועי"ל דקרא כתיב בתר הכי כי כל איש אשר בו מום לא יקרב וה"א דעל קריבה למזבח לבד חייב אע"פ שלא עבד לכך הוצרך ללמוד מפי השמועה שאינו כן (כסף משנה שם וזה דלא כמשנה למלך הנ"ל שחייב על הקריבה לבד על המזבח) ועיין רדב"ז אלף תיד שכתב שכוננת הרמב"ם דהו"א שאין האיסור אלא אם בא שלא לעבוד עבודה כדכתיב אך אל הפרוכת לא יבוא להכי אשמעינן דמפי השמועה למדו שאף לעבודה לוקה.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרה היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

שאזרהה זו שלא יקרב לעבודה, שלוקה אף על הכניסה אף אם לא עבד⁶⁶ וי"א⁶⁷ שאינו לוקה אלא אם עבד אבל אינו לוקה על הכניסה בין האולם והמזבח ואין איסורו אלא מדרבנן.

אין בעלי מומין שעבדו במיתה, אלא במלקות בלבד⁶⁸.

כל הקרבנות⁶⁹ וכל העבודות בכלל איסור זה, ואם עבד עבודתו פסולה, בין תמידים ובין חטאת ואשם, בין קדשי קדשים ובין קדשים קלים, וכן הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים, ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים, ובכלל זה היציקות והבלילות, והתנופות וההגשות, והקמיצות וההקטרות, והמליקות והקבלות וההזיות, אמנם אין בעל מום חייב מלקות אלא על ארבע העבודות שהזר חייב עליהן, והן זריקה והקטרה וניסוך המים בחג וניסוך היין לתמיד אבל על שאר העבודות שהזר אינו חייב מיתה עליהן, בעל מום אינו חייב מלקות, אלא איסור מן התורה יש בהן.

י"א⁷⁰ שאינו חייב אלא על עבודות שאינן מעכבות את הקרבן, כיציקות ובלילות והגשות ותנופות, שאף אם לא יצק ולא בלל ולא הגיש ולא הניף כשר, אבל כל העבודות המעכבות בעל מום חייב עליהם.

אף על פי⁷¹ שאין הוצאת דשן המזבח מחוץ לעיר עבודה, מ"מ אין בעלי מומין מוציאין אותו. כהן בעל מום⁷² פסול לעבודות של פרה אדומה⁷³.

בתקיעות שהיו תוקעים הכהנים בחצוצרות במקדש בזמן הקרבת הקרבן כהן בעל מום פסול, אבל בתקיעות שהיו תוקעים בשעת הקהל כשר אף הבעל מום לתקוע⁷⁴

⁶⁶ ועיין בכסף משנה שם שהקשה דכאן משמע שלוקה אם עבר ונכנס בין האולם ולמזבח ובפי"ט ה"ד מסנהדרין אות כח משמע שאינו לוקה אלא אם נכנס להיכל. ועיין ברכת הובח בחי' הרמב"ם שכתב שמה שכתב בפי"ט מסנהדרין הוא לאו דוקא

⁶⁷ רמב"ן בספר המצוות ל"ח סט

⁶⁸ רמב"ם ביאת המקדש פ"ו ה"ב לאפוקי דעת רבי (או ר' יהודה עיין תו"כ אמור סוף פרשה ג) בסנהדרין פד ע"א ובתוספתא זבחים פ"ב דס"ל שהיב מיתה בידי שמים.

⁶⁹ רמב"ם שם פ"ט ה"י ומל"מ תמידין ומוספין פ"ב ה"י ד"ה עוד י"ל

⁷⁰ ראב"ד על תו"כ אמור סו"פ ג

⁷¹ רמב"ם תמידין ומוספין פ"ב הט"ו

⁷² תוס' זבחים טז ב ד"ה שם טומאה וזו ב ד"ה אונן

⁷³ ועי' מג"ח מצוה רעה אות ב שמסתפק בדבר.

⁷⁴ וז"ל ירושלמי יומא פ"א סוף ה"א "כי רבי טרפון אביהן של כל ישראל לא טעה בין תקיעת הקהל לתקיעת קרבן דתני ובני אהרן הכהנים יתקעו בחצוצרות תמימים ולא בעלי מומין דברי רבי עקיבא אמר לו רבי טרפון אקפת את בניי אם לא ראיתי אחי אמי חיגר באחת מרגליו עומד בעזרה חצוצרתו בידו ותוקע אמר לו רבי עקיבא רבי שמא לא ראיתה אלא בשעת הקהל ואני אומר בשעת קרבן אמר לו רבי טרפון אקפת את בניי שלא הייתה ימין ושמאל אני הוא שראיתי את המעשה ושכחתי ולא היה לי לפרש ואתה דורש ומסכים לשמועה הא כל הפורש ממך כפורש מחייו"

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

ולא רק על העבודה⁷⁵, אלא כל כהן שיש בו מום בין מום קבוע בין מום עובר⁷⁶, אחד שהיו בו מתחלת ברייתו ואחד שנולדו בו אחר כן, לא יכנס למקדש מן המזבח ולפנים שנאמר (שם פסוק כג) אַךְ אֵל הַפְּרִכֶּת לֹא יָבֵא וְאֵל הַמְּזִבֵּחַ לֹא יֵגֵשׁ כִּי מוֹם בּוֹ, ואם עבר ונכנס לוקה אף ע"פ שלא עבד. וי"א⁷⁷ שאינו לוקה מלקות דאורייתא ואינו אלא איסור דרבנן.

י"א⁷⁸ שאף אם נכנס אל המזבח עצמו לוקה. וי"א⁷⁹ שאינו לוקה ואינו אסור אלא בין האולם ולמזבח.

כהן בעל מום⁸⁰ שנכנס כדי לעשות תיקון בהיכל או באולם או במזבח אינו לוקה, ואם אין שם כהן אחר שיכנס לתקן מותר לו אף לכתחילה⁸¹.

⁷⁵ רמב"ם ביאת המקדש פ"ו ה"א וה"ג

⁷⁶ "והיינו דוקא בבעל מום קבוע או עובר באותם המומין הפוסלים בבהמה ג"כ, ובעל מום כזה לוקה ומחלל עבודה, א"כ הוזהר על הכניסה דהוא בכלל הפסוק כי מום בו, אבל במומין המיוחדין באדם דנראה מהש"ס בכורות מ"ג ע"ב דזה לא הוי מום, אך התורה פסלה אותו דצריך שיהיה שוה בזרעו של אהרן, וליכא אלא עשה ואינו מחלל עבודה, ולהרמב"ם (כאן ה"ו) הוא לאו ולוקין ואינו מחלל עבודה, אבל הלאו הוא ג"כ מחמת שאינו שוה בזרעו של אהרן, אינו מוזהר על הכניסה לדברי הכל, להרמב"ם אין לוקין ולשיטת הראשונים אינו עובר בעשה. וכן נראה מלשון הכתוב (שם) לא יגש ולא יחלל, דהיינו אותו שמחלל עבודה מוזהר על הכניסה, אבל בעל מום המיוחד לאדם אינו מחלל אינו מוזהר ואינו עובר בעשה, ואפשר מדרבנן גם הוא לא יכנס" (מנחת חינוך רעז) "ונראה להוכיח כן מדברי הרמב"ם דנקט דין זה דלוקה על כניסת מקדש דוקא גבי מומין המחלי עבודה, ע"כ משמע דבמומין שאין מחלין עבודה לא יהיה לוקה" (הגר"י בכורות דף מה ע"ב ד"ה והנה שיטת הרמב"ם) ועיין בצפנת פענח תנינא עמ' 48 שכתב שאפשר שבעל מום עובר אינו לוקה על כניסה לחוד אא"כ עבד ומלשון הרמב"ם כאן לא משמע כן

⁷⁷ רמב"ן בהשגות לספר המצוות שם

⁷⁸ חינוך רעז ערוה"ש סי' מד סעי' ח שם כתב דע"כ כן הוא לדעת הרמב"ם שהרי מקרא מפורש הוא "אל המזבח לא יגש" וכן משמע לשון הרמב"ם בספר המצוות כאן "רוצה לומר המזבח ובין האולם והמזבח" וכו' וכן משמע מהרמב"ן בהשגות שם

⁷⁹ רמב"ן שם

⁸⁰ יראים סי' של שלא [שלון] חזו"א שם פ"א סוף הט"ז

⁸¹ עיין מלבי"ם עה"ת ויקרא פכ"א פס' כג אות ס

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>



הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

כהן בעל מום שנכנס כדי לעבוד עבודה הכשירה לו כגון להשתחוות בפישוט ידיים ורגלים אינו חייב מלקות⁸² וי"א⁸³ שחייב מלקות.

אסור⁸⁴ לכהן בעל מום ליכנס בין אולם ולמזבח. כדי ליטול חלק בלחם הפנים אלא מוציאים להם חלקם לחוץ.

נכרים שהקיפו את העזרה ואין מקום אחר לאכול בו קדשים מלבד בהיכל או בין אולם למזבח מותר לכהן בעל מום ליכנס שם לאכול⁸⁵.

ב"ד הגדול⁸⁶ היו יושבין בלשכת הגזית ועיקר מעשיהם התדיר שהיו יושבין ודנין את הכהונה ובודקין הכהנים ביוחסין ובמומין כל כהן שנמצא פסול בייחוסו לובש שחורים ומתעטף שחורים ויוצא מן העזרה וכל מי שנמצא שלם וכשר לובש לבנים ונכנס ומשמש עם אחיו הכהנים.

מי שנמצא⁸⁷ כשר בייחוסו ונמצא בו מום יושב בלשכת העצים ומתלע עצים למערכה וחולק בקדשים עם אנשי בית אב שלו ואוכל שנאמר לחם אלהיו מקדש הקדשים ומן הקדשים יאכל.

⁸² עיין ערוך לנר סוכה מד ע"א ד"ה כהנים בעלי מומים דכתב דדעת הרמב"ם שמה שאסרה התורה ליכנס בין האולם ולמזבח לבעל מום היינו כיון שאין ראוי לעבודה והוי ביאה ריקנית, כמו שבהן אפילו אינו בעל מום לוקה כשנכנס ביאה ריקנית להיכל כמו כן בעל מום דגרע החמיר עליו הכתוב לאסור ביאה ריקנית שלו גם בין האולם ולמזבח ולכן אם נכנס לשם מצות ערבה להקיף בה את המזבח אין זה ביאה ריקנית אצלו ולא אסרה תורה לו ועיי"ש שזה רק לדעת ר"ל בנמ" סוכה שם אבל דעת הרמב"ם בפ"ז מלולב הכ"ב לפסוק כר' יוחנן שם שכיון שאפשר בזקיפה בצידי המזבח וא"כ הוי ביאה ריקנית אצלו שאפשר ע"י כהן אחר ועוד דילמא רק לתמימים התיר הכתוב אבל בעלי מומים לאו משום ביאה ריקנית אלא משום גריעותו ע"י מומו ולכן אפילו לצורך נטילה והקפה אסור לכנס (ולפ"ד לכאורה רק לדעת ר"ל אם יכנס בעל מום בין אולם למזבח להשתחוות כיון שאינו ביאה ריקנית לא ילקה שהרי חשיב עבודה עיין ל"ת סח אבל לר' יוחנן אסור) ובספר המצוות כאן כתב הרמב"ם "וכל זמן שיכנס אחד מהם מן המזבח ולפנים שלא לעבודה לוקה" משמע שאם נכנס לעבוד אינו לוקה ולכאורה צ"ע שהרי עבודתו פסולה וא"כ הוי כביאה ריקנית כיון שעבודתו אינה עבודה ועיין בצפנת פענח תנינא עמ' 48 שהעמידו בנכנס להשתחוות (ודוקא בפישוט ידיים ורגלים) דלדעת הרמב"ם הוי עבודה

⁸³ כן משמע דעת היראים שם שכתב "שלא יכנסו בעלי מומים אפילו בלא עבודה" ולדעת החינוך והסמ"ג שהשתחוייה לאו עבודה היא חייב אפילו אי ס"ל כהרמב"ם

⁸⁴ תוספתא סוכה פ"ד הי"א

⁸⁵ צפנת פענח שם דחשיב גדר עבודה ואינו דומה לתוספתא הנ"ל כיון ששם יכול לאכול בחוץ משא"כ הכא

⁸⁶ שם הלכה יא

⁸⁷ שם הלכה יב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

